

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.
תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.
תמ"ש 8984-08-12 ק. נ' ק.

בפני כב' השופט טל פפרני

התובעת: ר. ק.
ע"י ב"כ עוה"ד טל איטקין

נגד

הנתבע: א. ק.
ע"י ב"כ עוה"ד נירה שגב ומעיין צפרייר

מ. ק. (קטין)

פסק דין

1 עיקר עניינו של פסק דין זה, בבקשת האם להורות על העברת בנם המשותף של הצדדים ממסגרת
2 חינוך ממלכתי למסגרת חינוך ביתי.
3

רקע כללי:

4
5
6
7 1. התובעת והנתבעת שכנגד [להלן: "התובעת" או "האם"] והנתבע והתובע שכנגד [להלן:
8 "הנתבע" או "האב"], בני זוג לשעבר, נישאו זל"ז ביום, ומנישואין אלו נולד להם בנם
9 הקטיןיליד, שהנו בסמוך לגיל 12 שנים כיום.

10
11 2. הצדדים נקלעו למשבר, בעקבותיו נחתם ביניהם הסכם גירושין שאושר בבית המשפט וקיבל
12 תוקף של פסק דין ביום 4/6/2007. במסגרת הסכם הגירושין הוסכם בין הצדדים
13 שמשמורת הקטין תהא לתובעת, וכן כי כל החלטה מהותית בקשר לדרכי חינוך, תתקבל
14 בהסכמת שני ההורים.

15
16 3. בשנת 2009 נישאה התובעת בשנית למר, ומנישואין אלו נולדו לה שלושה ילדים
17 נוספים.

18
19 4. תמ"ש 25800-03-12 - הנתבע הגיש כנגד התובעת תביעה לאכיפת הסכם בעניין הסדרי
20 ראיה עם הקטין. בכתב התביעה נטען כי האם נוהגת בכל הנוגע לחינוך הקטין כרצונה, אינה
21 משתפת את האב, והכל בניגוד להוראות הסכם הגירושין. בכלל זאת, החליטה האם, על
22 דעת עצמה, להוציא את הקטין למסגרת חינוך ביתי, חדלה לשלוח אותו לבית הספר בו נהג
23 ללמוד, והכל בניגוד לדעת האב, ותוך פגיעה בקטין.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

- 1
- 2 **תמ"ש 3914-07-12** - התובעת הגישה כנגד הנתבע תביעה ובה עתרה להורות על שינוי זרם .5
- 3 החינוך של הקטין באופן שבו יעבור הקטין להתחנך במסגרת החינוך הביתי. בכתב התביעה
- 4 נטען שמסגרת החינוך הביתי מהווה עבור התובעת ובן זוגה הנוכחי, חלק מתפיסת עולם
- 5 כללית הגורסת כי מערכת החינוך הממלכתית אינה מטיבה עם תלמידיה, מדכאת את יצר
- 6 הלמידה ואינה דוחפה להשגים ועצמאות חשיבתית. לטענת התובעת, מצב דברים שבו
- 7 לומד הקטין במסגרת החינוך הממלכתי, בעוד שיתר ילדיה, לומדים ומתחנכים במסגרת
- 8 החינוך הביתי, יוצר קונפליקט בחייו של הקטין, וגורם לו נזק נפשי. התובעת פנתה אל
- 9 הנתבע על מנת לקבל הסכמתו לשינוי מסגרת החינוך, אך הנתבע סירב לכך.
- 10
- 11 הנתבע הגיש כתב הגנה, בו נטען כי התובעת לא התנגדה בעבר ללימודיו של הקטין בגני
- 12 ילדים במסגרת החינוך הממלכתי, ואף העבירה אותו בעבר ממסגרת ממלכתית חילונית
- 13 למסגרת ממלכתית דתית. התובעת אינה מגלה יציבות בחייה, ומידי שנה כמעט נאלץ
- 14 הקטין לעבור ממסגרת אחת לשניה. בנותיה של התובעת בגיל צעיר מאוד [כ-3 ושנה וחצי],
- 15 וחוק לימוד חובה ממילא אינו חל עליהן. לפיכך, אין ללמוד גזירה שווה ממצבן למצבו של
- 16 הקטין. הנתבע מוסיף וטוען שלמרות התנגדותו לשיטת החינוך הביתי, אילו היה חש שכך
- 17 טובתו של הקטין וזה רצונו, היה מסכים לכך, אך המציאות שונה, הקטין מעוניין להישאר
- 18 במסגרת החינוך הממלכתי וכך טובתו. הנתבע מוסיף וטוען כי כוונתה של התובעת אינה
- 19 למסגרת החינוך הביתי המוכרת, אלא למסגרת חינוך בלתי מוכרת, פרי המצאת קבוצת
- 20 שוליים, ללא פיקוח, ובאופן שימנע ממנו להיות מעורב בחייו של הקטין ובחינוכו, דבר
- 21 שיפגע בקטין ואינו לטובתו.
- 22
- 23 **תמ"ש 8984-08-12** - הנתבע הגיש כנגד התובעת תביעה להעברה משמורת הקטין לידיו. .6
- 24 בכתב התביעה נטען כי טובת הקטין לעבור למשמורת האב, זאת נוכח אי יציבות שמגלה
- 25 האם בעת שהיא מחליפה מקומות מגורים בתדירות גבוהה.
- 26
- 27 הנתבע מלין על כך שהתובעת מעוניינת שהקטין ילמד בחינוך הביתי ומעבירה לו מסרים
- 28 שליליים כנגד מסגרת בית הספר. לא הוגש כתב הגנה, וכפי שיפורט להלן, עד לאחרונה
- 29 דומה היה שהנתבע זנח את תביעתו, ואף הביע בפני עו"ס עמדה לפיה אין הוא מסוגל לקבל
- 30 הקטין למשמורתו. יחד עם זאת, כפי שיפורט להלן, לאחרונה הוגש תסקיר משלים ממנו
- 31 עולה כי האב עומד על דרישתו למשמורת הקטין, ודברים ברוח זו אף נאמרו בדיון מיום
- 32 12/12/13. לפיכך, במסגרת פסק הדין ינתנו אף הוראות לגבי אופן המשך שמיעת הליך זה.
- 33
- 34

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

- 1 ביום 29/7/12 הורה בית המשפט על מינוי פסיכולוג קליני, מר נדב וינטראוב, כמומחה
2 מטעם בית המשפט.
3
- 4 ביום 10/4/13 התקיימה ישיבת קדם משפט אליה זומנה עו"ס לסדרי דין, הגב' אינאס
5 בוסקילה. באותו דיון תארה עו"ס את אופן הגשת הבקשה לחינוך הביתי לאישור משרד
6 החינוך, נושא האורך פרק זמן לא מבוטל, ובסופו אין כל וודאות שהבקשה תאושר.
7 בעקבות דברי עו"ס, ועל מנת שמלוא הנתונים יונחו בפני, אפשרתי לאם להתחיל בהליך
8 הגשת הבקשה, תוך שהובהר לה מפורשות חשיבות שיתוף הפעולה עם האב.
9
- 10 ביום 20/5/13 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, ומאחר ולא עלה בידי להביא הצדדים
11 לכלל הסכמות, נקבע התיק לשמיעת ראיות.
12
- 13 ביום 9/7/13 פגשתי את הקטין בלשכתי, בנוכחות עו"ס יח"ס הגב' אורלי פורת. פגשתי ילד
14 מקסים, רגיש, וורבאלי ומרבה לשתף. אמנם תוכן השיחה חסוי, ואולם באופן כללי עלי
15 לציין שהקטין הביע שביעות רצון מהמסגרת הנוכחית בה הוא לומד. הוא נמצא בקשר עם
16 חברים, ולא מצאתי בסיס לטענת האם לפיה כל הקשרים החברתיים של הקטין הנם עם
17 קטינים ממסגרת החינוך הביתי.
18
- 19 ביום 3/9/13 התקיימה ישיבת הוכחות. בישיבה זו נחקרו המומחה מר נדב וינטראוב, עו"ס
20 לסדרי דין הגב' אינאס בוסקילה, וכן הממונה על החינוך הביתי במחוז צפון הגב' רבקה
21 אור. בתום אותה ישיבה, ביקשה ב"כ התובעת שהות על מנת לשקול עמדתה, לרבות
22 אפשרות הליך תיאום הורי, זאת בהסכמת הנתבע. הצדדים עצמם בחרו שלא להעיד ולא
23 נחקרו, אך למרות זאת במסגרת ישיבות קדם המשפט שהתקיימו נשמעו דבריהם בהרחבה.
24
- 25 ביום 25/9/13 דחיתי בקשת התובעת, לאפשר לקטין לצאת לחופשה מבית הספר, למשך
26 כשבועיים וחצי, על מנת לקחת חלק בחופשה מאורגנת של קבוצת הורים הדוגלת בחינוך
27 הביתי.
28
- 29 ביום 3/10/13 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת להקפאת הליכים. בבקשה הודיעו שהם
30 מבקשים לפנות להליך תיאום הורי וכל עוד נמשך ההליך, יותלו ההליכים בתיק.
31
- 32 ביום 28/10/13 הגישה עו"ס לסדרי דין תסקיר משלים, ובו מתואר שמאז ישיבת ההוכחות,
33 עברו והאם ובן זוגה להתגורר בישוב.....והקטין ממשך ללמוד באותה מסגרת
34 חינוכית בבית הספר בקיבוץ..... ההורים פנו למתאמת הורית בכרמיאל לפגישה

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

1 אחת, ובה הודיעו האם ובן זוגה כי **ככל שלא תתקבל הבקשה לחינוך ביתי, מעדיפה האם**
2 **לוותר על משמורת הקטין ולהעבירו למשמורת האב.** עקב כך, המליצה עו"ס לקבוע דיון על
3 מנת לתאם את העברת המשמורת ומתן הוראות מתאימות.
4
5 16. לאור הודעת עו"ס, זומנו הצדדים לדיון והופיעו בפני ביום 12/12/13 [למעט התובעת שילדה
6 לאחרונה]. בישיבה זו שמעתי את עמדת האב, לפיה הוא מוכן ומעוניין לקבל את משמורת
7 הקטין לידי, זאת ללא קשר לתוצאות הבקשה לדרכי חינוך. לפיכך, החלטתי כאן, תתייחס
8 לתביעה לדרכי חינוך, ואילו בכל הנוגע לתביעת האב למשמורת, אינני סבור כי יש מקום
9 ליתן פסק דין בטרם ברור התביעה לגופה, ולפיכך, זו תקבע לדיון, ויוזמן תסקיר עו"ס
10 לעניין זה.

ראיות הצדדים:

חו"ד המומחה נדב וינטראוב, פסיכולוג קליני:

16 17. ביום 23/1/13 הוגשה לבית המשפט חו"ד המומחה ממנה עולה שלדעת המומחה ההחלטה
17 שתתקבל בדבר המסגרת החינוכית פחות חשובה מהאופן בו תתקבל ההחלטה. המומחה
18 סבור שלשני ההורים נוכחות מיטיבה בעולמו הפנימי של הקטין, ולמרות הקשיים, שני
19 ההורים מעניקים לו תחושת בטחון סבירה ותשתית רגשית להמשך התפתחותו. בפרק
20 סיכום חו"ד מתאר המומחה כי הקטין יוכל להשתלב גם במסגרת החינוך הביתי וגם
21 במסגרת החינוך הממלכתי.

22
23 18. המומחה סבור שלנוכח קיומם של פערים בולטים בתפקודו האינטלקטואליים של הקטין
24 קיימים יתרונות לחינוך הביתי, שכן למסגרת זו יש פוטנציאל להטיב ולהתייחס באופן
25 דיפרנציאלי לתחומי התפקוד השונים. יתרון נוסף לחינוך הביתי, נעוץ בעובדה כי במסגרת
26 זו יוכל הקטין לקבל תחושת חיבור ושייכות לתא המשפחתי ולקהילה בה גדל. **לפיכך,**
27 **המלצתו של המומחה הנה לאפשר לאם להעביר את הקטין למסגרת החינוך הביתי.**

28
29 19. המומחה מדגיש את חשיבות המשך הקשר בין הקטין לאביו, וכי לאור רמת המעורבות
30 הגבוהה של האב בחינוכו של הקטין והקשר עם המסגרת החינוך, סבור המומחה שקשר זה
31 עלול להיפגע וכך גם רמת המעורבות והמעודכנות של האב. **המומחה מדגיש את חשיבות**
32 **המשך היותו של האב מעורב בחיי הקטין ובחינוכו.**

33

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

20. ביום 3/9/13 העיד המומחה בבית המשפט ונחקר על ידי ב"כ הצדדים. בעדותו חזר המומחה על עמדתו, לפיה פחות חשוב באיזו מסגרת חינוך ילמד הקטין אלא איך ירגיש עם שני הוריו [עמ' 22 ש' 28]. כן סבור המומחה כי ככל שיגיעו ההורים לפשרה, כך טובת הקטין, ולא משנה מסגרת החינוך [עמ' 23 ש' 1].

21. המומחה מוסיף ואומר שהוא מקבל את חששו של האב, לפיו במידה ויעבור הקטין לחינוך הביתי, יפגע הקשר עמו, וכדבריו:

"אני חושב שאם ומאמין שיש אלמנט של מציאות בטענה של האב שדרך מסגרת החינוך ידע יותר מה קורה לילד זה גם פונקציה של תקשורת בין ההורים, אם כמו שהצעתי קודם שתהיה הידברות ושיתוף פעולה בין ההורים היינו מצליחים להגיע, ההורים, ליותר הידברות ושיתוף, פעולה עם האב פחות היה זקוק להיות בדיאלוג עם המחנכת ויועצת בית הספר, השאלה למה אין בין ההורים הידברות? אני מניח שלשניהם תרומה למצב דנן." [עמ' 26 ש' 25]

"בחינוך ביתי המעורבות תהיה תלויה בתקשורת עם האם משום שהחינוך הביתי יהיה בבית או בהרבה יותר תחת שליטה של מי שמגדל אותו ולכן יהיה קשה במצב הנוכחי של היחסים בין ההורים יהיה קשה לשמור על אותה מעורבות של האב בלימודים שלו, אלא אם כן, וזה מופיע בתשובות ההבהרה שלי, אפשר היה לנצל החינוך הביתי כמנוף לשיפור הקשר בין ההורים, ששניהם ישבו יחד יבנו תוכניות ויעשו זאת באתי שני ההורים, החינוך הביתי יהיה מצוין לקשר ושיתוף פעולה לטובת הקטין וחינוכו ולהוציא לפועל ביחד, וזה נראה לי כמו חלום באספמיה." [עמ' 27 ש' 1]
[ההדגשה לא במקור ט.פ.]

22. המומחה מוסיף ומעיד כי למעשה, בעיניו, אופיה של מסגרת החינוך נמצא בעדיפות משנית, לעומת חשיבות הקשר, התקשורת ושיתוף הפעולה בין ההורים, והוא אף התלבט האם לסיים את חו"ד בלא המלצה, וכדבריו:

"אני בהחלט יכול להבין הורה שמתעקש על מסגרת מסוימת כי מסגרת חינוכית זה חשוב ילד מבלה בה הרבה שעות, אף על פי זה אני אומר שבהקשר הרחב של הילד ההרמוניה ואיכות היחסים והקשר שבין ההורים יותר חשובים ממסגרת חינוכית.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

אי לכך הייתי יכול לחתום את חו"ד בכך שאין לי המלצה ושההורים ישבו
וידברו, בגלל שאני רואה את תפקידי לבוא ולעזור ולנסות לסייע בכך, במיטב
יכולתי הצנועה בבית המשפט ובית המשפט צריך לקבל החלטה, הרגשתי
שכתוב חו"ד ולכתוב לא יודע, זה לא רצוי, אני מעדיף כן לתת המלצה אם
אוכל, לכן המלצתי למסגרת חינוך ביתי בגלל הידיעה שזו שאלה שנשאלת פה
ומידת יכולתי לתת עזרה מקצועית לשופט, המלצה זו נובעת מזה שאני מעריך
והלוואי ואתבדה, שתקשורת בין ההורים לא תשתפר בטווח הנראה לעין
ומכיוון שאני כן מעריך שגםזקוק להרמוניה בתוך משפחתו כפי
ששאלת, ומכיון שחלק מהממצאים שמצביעים על כך שיש פערים תפקודיים
שונים של ואני מאמין שחינוך ביתי יכול להתייחס בצורה מותאמת
ואינדבידואלית לצרכיו החינוכיים יותר ממערכת חינוכית בכיתה שיש בה
מורה אחת, לכן המלצתי מתוך ההסברים שנתתי מצד אחד בלי למחוק
הסתייגויות שנתתי בעדותי היום לכן המלצתי היתה כן לאפשר חינוך ביתי
מתוך ידיעה שזה הרע במיעוטו ויש לזה מחיר מבחינת הקשר עם האב."
[עמ' 27 ש' 15] [ההדגשה לא במקור ט.פ.]

"בחוות דעתי נתתי ממצא ולא החלטה. אני אמרתי גם שלאור הפרופיל של
.....החינוך הביתי יכול לתת תיקונים עדינים יותר לצרכים הספציפיים,
וזה בנוסף לסביבה הביתית, כל זה בתנאי שההורים יצליחו לבנות מערכת
חינוך ביתית טובה וזה לא פשוט." [עמ' 32 ש' 17].

23. כאשר נשאל המומחה לגבי פגיעה העלולה להיגרם לקשר בין הקטין לאביו, כתוצאה
מהמעבר לחינוך הביתי, השיב:

"זה ברור לדעתי שהאם לא פועלת לניתוק של מאביו, אני התרשמתי
שהאם לא פועלת לעשות זאת אלא מבינה את החשיבות בין הקשר של הילד
לאביו, מצד שני מכל מה שקשור לחינוך היא רוצה לעשות את הדברים
בדרכה ולא נותנת חשיבות לאבא זה יכול לגרום לניתוק של האב בחינוך
ובמעורבות בחינוך הפורמאלי שלו." [עמ' 36 ש' 28] [ההדגשה לא במקור
ט.פ.]

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק. נ' ק.

עדותה של הממונה על החינוך הביתי במחוז צפון, הגב' רבקה אור:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

24. מעדות הגב' אור עולה כי הבקשה שהוגשה על ידי התובעת, לאשר לקטין לימודים במסגרת החינוך הביתי נדחתה. הגב' אור נשאלה אודות מדיניות משרד החינוך לגבי בקשות לחינוך ביתי. מעדותה עולה כי במקרים בהם מדובר בילד להורים גרושים או פרודים, מתבקשת חו"ד מחלקת הרווחה, זאת מאחר ומדיניות משרד החינוך היא שתנאי לאישור חינוך ביתי לילד, הנה שיתוף פעולה מלא, שוטף ורציף בין שני ההורים, מעבר להסכמה פורמאלית [עמ' 38 ש' 27].

כאשר נשאלה הגב' אור מה הסיבה לדרישה לשיתוף פעולה בין ההורים השיבה:

"סיבה אחת – שיש שיתוף פעולה בין ההורים אנו יודעים שהם בודקים בלי הפסק, החינוך הביתי מחייב ביקורים אני אישית מגיעה לביקורים שמנהלת חינוך ביתי לפי החוק, יש משפחות שפורעות את חוק שלא קיבלו אישור ולשם אני לא מגיעה, משפחות שקיבלו אישור, אני מגיעה לביקור בית מתרשמת מהאווירה בבית שיחות עם ההורים ולבדוק את התהליך שעושים לאורך כל הדרך, לדוגמא אחת השאלות האם הילד באמת רוצה להיות בבית או שההורים החליטו בשבילו ובודקים אם זה באמת המענה המתאים, כשאינן שיתוף פעולה בין ההורים ולא עושים זאת יחד יכולה להיות בעיה בדיוק מאותה סיבה, כשאדם לבד שמגיע לביקור מתרשם אחרת מאשר שני אנשים ולכן אני מגיעה עם קב"ס לביקורי הבית, על אותו עיקרון במשרד החינוך התפיסה ששני ההורים יושבים יחד, מתלבטים ביניהם, מלווים את הילד יש הליך של התפתחות וממנו אפשר להתרשם במפגשים שלנו עם ההורים.

סיבה שניה – הבקרה ילד שנמצא רק אצל הורה אחד ואין שיתוף פעולה בין הורים יוצר מצב שאין גורם בוגר אובייקטיבי שרואה את הילד בשוטף. כבר היו מקרים היו דברים מעולם שלאורך תקופה שלא היה שום בוגר אי אפשר היה לזהות מצבי מצוקה של ילד שאנו מגיעים לביקור בית גם אם הוא ילד ואנו מכבדים פרטיות המשפחה, קשה לזהות במפגש עם ילד סימני מצוקה שאותם יכול לזהות מורה בבית ספר או גורם אובייקטיבי שנפגש עימו לעיתים תכופות, כשיש שני הורים ואחד מהם נמצא עם הילד כל הזמן בחינוך ביתי יש אינטראקציה של הורה שיכולה קשיים כשאוהלי הורה אחד לא תמיד יכול לזהות אותם. [עמ' 41 ש' 8]

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

25. הגב' אור תארה שמיד עם קבלת טופס הבקשה שהוגש על ידי האם, ועוד טרם מתן החלטה בבקשה, פנתה לאם והסבירה לה כי העובדה שהאב אינו מוזכר בבקשה בשום דרך בעייתית, וזהו חלק מהשיקולים לאשר או לדחות הבקשה. בנוסף, שאלה הגב' אור את האם לגבי מוכנותה לשיתוף פעולה עם האב. **האם סרבה לחלוטין לאפשר כניסתו של האב לביתה [עמ' 42 ש' 9], ולא השיבה כאשר נשאלה באיזה אופן תאפשר לאב להיות שותף.**
- לפיכך, בנסיבות אלו, וכל עוד לא יחול שינוי ולא יתקיים שיתוף פעולה בין הצדדים, עמדת משרד החינוך היא שאין לאשר לקטין לימודים במסגרת החינוך הביתי.
- עדותה של עו"ס לסדרני דין:**
26. **תסקיר מיום 18/6/12** – בתסקיר מתואר הרקע המשפחתי, וכך קשייו של הקטין אשר נקלע למאבק בין הוריו שכל אחד מהם מאמין בנכונות דרכו. אותה עת נבדקה עם האב אפשרות להעברת משמורת הקטין לידי, אך האב סירב לקבל אחריות. האב שומר על קשר רציף עם בית הספר, ואילו האם עושה כן באופן מינימאלי ופורמאלי בלבד. לקטין קשר טוב עם שני הוריו, ולהערכת עו"ס, על בית המשפט לנקוט עמדה ולהכריע בנושא, וככל שיוחלט כי הקטין ילמד במסגרת החינוך הביתי, האב ישלים עם דרך זו, ולחילופין יקבל אחריות ויבקש את משמורתו של הקטין לידי. עו"ס שוחחה עם הקטין, שהביע רצונו להישאר במסגרת בית הספר, שמהווה עבורו מקום ניטראלי, מעין "אי של שפיות בחייו".
27. **תסקיר מיום 27/12/12** – עו"ס נפגשה עם הקטין ביחידות, שאמר שהוא אוהב את בית הספר, ומעדיף להמשיך וללמוד בו.
28. **תסקיר מיום 12/5/13** – תסקיר זה נערך לאחר קיום ועדת תכנון טיפול, בנוכחות כל גורמי הטיפול. ימים ספורים טרם כינוס הועדה, הגישה האם את הבקשה לחינוך ביתי, בשמה ובשם בעלה הנוכחי, **וללא אזכור כלשהו או תיאום עם האב**. עמדת הועדה היתה כי לא ניתן לקבל אישור לחינוך הביתי, ללא הסכמת שני ההורים והכנת תכנית במשותף. **מהתסקיר עולה שחל שיפור משמעותי בתפקודו של הקטין בבית הספר, וכיום הוא ילד אהוב ומקובל**. במעבר לחינוך הביתי, ללא מסגרת בית ספרית, עלול הקטין להיפגע בתחום הכישורים החברתיים, המשמעותיים להמשך התפתחותו התקינה. עמדת האב היתה שלמרות התנגדותו העקרונית לחינוך הביתי, הרי שיהיה מוכן לבדוק זאת, בכפוף לשותפות ומעורבות שלו הן בהכנת התוכנית והן במעקב אחר ביצועה. עמדת משרד החינוך הנה כי במקרה של קושי בשיתוף פעולה בין ההורים, בתכנון וניהול החינוך הביתי, לא ניתן לאשר חינוך ביתי. הובהר להורים שבמקרה בו ישנו עמדתם ויתקיים שיתוף פעולה ביניהם, ניתן

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

1 יהיה לשקול פעם נוספת עמדת המשרד. לתסקיר צורף מכתב מנהלת המחוז מיום
2 7/5/13, לפיו הבקשה לחינוך ביתי אותה הגישה האם נדחתה. המלצות התסקיר היו
3 תחילת הליך תיאום הורי לצורך שיפור התקשורת, וכן טיפול רגשי לקטין.
4

5 **עדותה של עו"ס לסדרי דין** - ביום 3/9/13 הופיעה עו"ס לסדרי דין ונחקרה על ידי ב"כ
6 הצדדים. מעדותה עולה כי עו"ס מכירה ומלווה את המשפחה מזה כ- 3 שנים. עו"ס תארה
7 את מצבו של הקטין ואת הדילמה עמה הוא מתמודד ולדבריה חל שיפור מתמיד במצבו
8 בבית הספר, והיום הוא ילד אהוב ומקובל מאוד וחש מחובר ליתר הילדים בבית הספר [עמ' 47
9 ש' 13 ואילך]. מצוקתו של הקטין נובעת מהעמדות המנוגדות של הוריו וחוסר יכולתם
10 להשלים האחד עם עמדת משנהו, ולא מחוסר ההלימה בין החינוך הביתי לממלכתי. כמו כן,
11 מקבל הקטין מסרים בעייתיים מאמו וכדברי עו"ס:
12

13 בנוסף, באמת גדל בבית שהערכים, האווירה הינה אווירה שמכוונת
14 לא רק לחינוך ביתי אלא ערכים מלאים שהוא מכיר אותם, הוא גדל שם אך
15 הוא מקבל מסרים סותרים שהוא הולך לבית ספר, במקום לקבל ברכת הדרך
16 מאימו יופי שאתה הולך לבית ספר תלמוד תצמח שם תפריה עצמך הוא מקבל
17 מסר שבית ספר זה דבר מזיק, המצב הזה שלהגיע לבית הספר עם מסר כזה
18 מההורה שלו הוא מזיק וגורם מצוקה לכל ילד לא רקכולנו אמהות
19 ששולחות את הילדים לבית ספר ולא תמיד חושבות שבית ספר זה הטוב
20 ביותר, יחד עם זאת יש מסרים מאוד מהותיים שבאמת מנוגדים ולא
21 מאפשרים לילד לחיות בשלווה ובלימה [צ"ל בהלימה ט.פ.], וברוגע. רק
22 כשבית המשפט יכריע זה יפסק, אני מקווה. [עמ' 48 ש' 27 ואילך] [הדגשה
23 לא במקור ט.פ.]

24 פחות חשוב אם זה יהיה חינוך ביתי או בבית ספר, אך המסרים ש..... מקבל
25 מצד ההורים הם מסרים שלא בונים דימוי עצמי טוב. [עמ' 49 ש' 25].
26
27

28 עו"ס התייחסה בעדותה לבעייתיות בתקשורת בין האב לאם, ובכלל זאת,
29 לסירובה של האם לאפשר לאב להיות שותף לתהליך וכדבריה:
30

31 "ניתנה לריקה האפשרות בוועדת תכנון טיפול שיזמתי אמר האבא של הילד
32 שהוא מוכן שילמד בחינוך הביתי על אף שאינו רוצה, אלא מה, הוא מבקש
33 שיתוף פעולה ולהיות נוכח לתכניות שיוגשו וכאן באה האמא ואמרה שאינה

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק. נ' ק.

מוכנה, היא אמרה שהיא מסרבת שהאב יהיה שותף לתהליך. " [עמ' 49 ש']

[29] [הדגשה לא במקור ט.פ.]

ש. אמרה כאן העדה לפניך שהאם מסרבת שהאב יכנס לבית?

ת. גם להיכנס לבית וגם להכין את התוכניות עם האב. זכותה של האם באמת כל עוד הילד גר ומתחנך אצלה והנה הבית של אותו ילד באמת לאפשר לו את החינוך שנראה לו נכון ואני לא שופטת מה יותר טוב, לא נכנסת לשאלה זו, יחד עם זאת מכיוון שלילד זה יש אבא חייב כאן לשמוע את לעמדתו ולערכים של האב וכאן אילו האמא היתה מצליחה להגיע לאותו שיתוף פעולה עם האב לא היינו מגיעים לבית המשפט. " [עמ' 50 ש' 1]

דיון ומסקנות:

לאחר ששמעתי טענות הצדדים, ושקלתי עמדותיהם לכאן ולכאן, סבור אני כי דין תביעת האם לשינוי דרכי חינוך להידחות, זאת מן הטעמים שיפורטו להלן.

31. חו"ד המומחה מר נדב וינטראוב – אכן, בהתאם להלכה, רק לעתים נדירות ובנסיבות יוצאות דופן, יחליט בית המשפט בניגוד לחו"ד מומחים [ראה בג"ץ 5227/97 דויד נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, עמ' 463 פורסם בנבו]. כפי שיפורט להלן, בהתחשב ביתר הנתונים המצויים בפני, סבור אני, שבמקרה זה, אין מקום לקבל את המלצת חו"ד המומחה. יחד עם זאת, אינני מקבל את טענות הנתבע בסיכומיו באשר לתקפות חו"ד וקבילותה, וסבור אני שהמומחה ביצע את תפקידו באופן רציני מעמיק וראוי וללא דופי.

מעיון בחו"ד עולה כי אין מסקנת המומחה אינה חד משמעית. המומחה העיד שאינו רואה יתרון משמעותי לאחת מעמדות הצדדים, המשך לימודיו של הקטין במסגרת הנוכחית או במסגרת החינוך הביתי, וכי הוא רואה את עיקר טובתו של הקטין בשיתוף הפעולה בין הוריו. המומחה העלה חשש לפיו באם תתקבל הבקשה, יפגע הקשר בין הקטין לאביו, והוא מקבל את עמדת האב לפיה באם יעבור הקטין לחינוך הביתי, לא יוכל האב לדעת את מצב הקטין. המומחה אף ציין מפורשות בעדותו כי התלבט האם לסיים את חו"ד בהמלצה ברורה או להותיר הנושא להכרעת בית המשפט.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

1 יש לזכור שאמנם מדובר במומחה מטעם בית המשפט, שיש ליתן משקל ממשי להמלצתו,
2 ויחד עם זאת, יש להביא בחשבון, בפרט במקרה זה, את עמדותיהם של משרד החינוך ושל
3 עו"ס לסדרי דין, אשר אף הם מהווים גורמים מומחים ומתמחים, ואין להקל ראש
4 בעמדתם.

5

6 **עמדת משרד החינוך** - כאמור לעיל, הבקשה לחינוך ביתי שהוגשה על ידי התובעת נדחתה. 32

7 בעדותה בפני הסבירה הגב' אור את מכלול השיקולים לפיהם בוחן משרד החינוך את
8 הבקשות, וכן את עמדתו החד משמעית של המשרד, לפיה, בהעדר שיתוף פעולה בין ההורים
9 לא ניתן לאשר חינוך ביתי. לדברי הגב' אור הטעמים העומדים בבסיס עמדת משרד החינוך
10 נעוצים **ראשית** בהעדר ביקורת ובדיקה אודות התקדמות הקטין במסגרת הלימודים, **ושנית**
11 בהעדרו של גורם אובייקטיבי אשר יכול לדווח אודות מצבי מצוקה של הקטין. ככל
12 שסבורה התובעת שעמדתו **העקרונית** של משרד החינוך שגויה, הרי שפתוחה בפניה הדרך
13 לעתור בפני הגורמים המתאים. אינני סבור כי במסגרת החלטתי זו, ובנסיבות תיק זה, יש
14 מקום לקבוע עמדה שונה מעמדת משרד החינוך, אשר ככלל, נראית בעיני סבירה וראויה.

15

16 לעניין טענת ב"כ התובעת, לגבי עמדת משרד החינוך **במקרים אחרים** בהם אין שת"פ בין
17 ההורים, כדוגמת אלמנות, אמהות חד הוריות וכו'. דומני כי שאלה זו אינה רלוונטית
18 לענייננו. אכן כפי שציין בית המשפט העליון, ובצדק רב, בבג"ץ 5227/97 בעניין מיכל דויד :

19

20 - על בית-המשפט להכריע בטובתו של הילד הספציפי העומד לפני בית-
21 המשפט: ללא הנחות נוקשות, ללא דעות קדומות וללא כפיית עקרונות-
22 מלבר; והכל, כמובן, בהיעדר הוראות-חוק מפורשות. רק אם יעשה כך לא
23 יחטא שופט לטובתו של הילד: לשלמו הגופני ולבריאות נפשו. כך,
24 למשל, אמירה כי ראוי ורצוי לו לילד יהודי - באשר יהודי הוא - כי יזכה
25 לחינוך דתי, או כי יימצא בסביבה דתית דווקא, הינו שיקול זר: זר לטובת
26 הילד וזר למשפט. אכן, יש מקרים בהם ראוי יהיה כי קטין יזכה לחינוך
27 דתי, ואולם לעולם תיגזר מסקנה זו משיקול-העל של טובת הילד
28 בנסיבותיו של עניין פלוני (ראו עוד והשוו: שיפמן, שם, (249-253)).

29

30 במקרה הילד הספציפי בו עסקינן, מדובר בשני הורים נורמטיביים, מתפקדים, בעלי
31 כישורים הוריים טובים, ואין מחלוקת, כך להתרשמותי, כי שניהם רוצים בטובתו של
32 הקטין. אין דומה מצב זה למקרה אחר, שבו לקטין אחר הורה אחד בלבד או הורה אחד
33 שאינו מתפקד כלל.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

- 1 ניתן לשער קיומם של מקרים אחרים, בהם טובתו של קטין אחר תצדיק אישור לחינוך ביתי
2 גם מקום בו לא יהיו שני הורים מתפקדים ומשתפים פעולה. כאמור, כל מקרה ונסיבותיו.
3
- 4 **עמדת עו"ס לסדרי דין** – המדובר בעו"ס לסדרי דין המלווה את המשפחה שנים ארוכות,
5 ובאופן אינטנסיבי. כעולה מעדותה, עו"ס מעורבת בחיי המשפחה ברמת היום יום, עד מצב
6 שבו מחנכת הכיתה מוצאת לנכון לבקש התערבותה במקרים דרושים. מעדותה בפני
7 התרשמתי אודות מקצועיותה ושליטתה בכל הנתונים הדרושים, וסבור אני כי יש ליתן
8 לעמדתה משקל ממשי. מדברי עו"ס עולה כי באם יוצא הקטין ממסגרת החינוך הממלכתי,
9 אכן קיים חשש ממשי להמשך מעורבותו של האב בחיי הקטין [עמ' 4 ש' 6].
10
- 11 עו"ס אכן התרשמה שהאם אינה מעוניינת במעורבות האב, והיא סבורה שהדבר מעורר
12 דאגה וכי לא ניתן לנושא זה משקל מספיק בחו"ד המומחה [עמ' 4 ש' 13]. כך גם יש
13 לייחס משקל לעמדת הקטין בפני עו"ס כמפורט בתסקיר מיום 27/12/12, לפיה הוא מעדיף
14 להמשיך ללמוד בבית הספר, וגם לדבריה בתסקיר מיום 12/5/13 לפיהם מצבו של הקטין
15 בבית הספר השתפר, וכיום הוא מתפקד היטב, אהוב ומקובל על הסובבים אותו.
16
- 17 **עמדת האם** – במהלך הדיונים שהתקיימו שמעתי דבריה באריכות. להתרשמתי מדבריה
18 בפני, יחד עם אופן התנהלותה, דומה שהאם סבורה שלאב אין ולא צריך להיות כל חלק
19 בחינוך הקטין, וכי יש להותיר נושא זה באופן בלעדי לשיקול דעתה, בהיותה הורה משמורן.
20
- 21 לעניין זה, אפנה לטופס הבקשה לקבלת פטור לחינוך ביתי, שהוגש על ידי האם. בבקשה
22 אין מוזכר כלל שמו של הנתבע, לא כאביו של הקטין ולא באופן כלשהו אחר. בפרק העוסק
23 בבני המשפחה, מצויינים פרטיו של בעלה הנוכחי של התובעת, והקורא שאינו מכיר את פרטי
24 המשפחה עלול לסבור, בטעות, שהוא אביו של הקטין. שמעתי את הסבריה של התובעת,
25 לפיהם לנוכח החלטתי מיום 10/4/13 סברה כי כך עליה לנהוג, ואינני מקבלם.
26
- 27 **ראשית** משום שבאותה החלטה, הובהר לתובעת מפורשות שעל שני ההורים לפעול תוך
28 שיתוף פעולה ביניהם, לרבות לצורך תכנון וביצוע תכנית הלימודים. שנית, משום שקשה
29 להעלות על הדעת, מצב שבו התובעת אינה מבינה את חשיבות שיתופו של האב בתכנון
30 וביצוע תכנית הלימודים, ואף אם אינה מבינה זאת, ואינה סבורה שיש לשתפו, עדיין קשה
31 להבין, ולבטח לקבל, את העדר שמו של האב מטופס הבקשה, ולו לצורכי דיווח אמיתי
32 ומהימן אודות משפחת הקטין.
33

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק. נ' ק.

1 זאת ועוד, מעדותה של הגב' אור עולה כי עוד טרם שניתנה החלטת משרד החינוך, פנתה
2 לתובעת והביאה לידיעתה את חשיבות העניין, וגם לאחר מכן, לא מצאה התובעת לנכון
3 לשנות את הטופס או להגיש בקשה אחרת מתוקנת. [עמ' 39 ש' 29 ואילך].
4

5 רמז נוסף לדרך בה רואה התובעת את מצב הדברים ניתן למצוא בתסקיר המשלים מיום
6 28/10/13, בו מציינת עו"ס:
7

8 **"האם ובן זוגה מסרו לשגית כי הם הגיעו להחלטה משותפת כי מעדיפים**
9 **לוותר על המשמורת של אלא אם כן החינוך יעשה רק עפ"י דרכם.**
10 **שגית בדקה עמם שאכן מתכוונים להעברת המשמורת היות והם מבינים כי**
11 **האב חזר בו מהסכמתו לחינוך ביתי והאם השיבה כי אכן מוכנה**
12 **ש..... יעבור להתגורר עם אביו ב..... והיא תקבל אותו להסדרי**
13 **ראיה בשבתות ובחגים."**
14

15 אמנם בדיון בפני הודיעה באת כוחה של התובעת [התובעת לא נכחה בדיון מאחר וילדה לפני
16 ימים אחדים], כי הדברים לא הובנו נכון, והתובעת אינה מתכוונת לוותר על משמורת
17 הקטין, ואולם, עצם העלאת האפשרות, להעברת המשמורת, כתלות בתוצאת העתירה
18 לשינוי דרך החינוך, מעלה חשש כבד שהתובעת מגובשת, נוקשה, ומתבצרת בעמדתה, ולא
19 מוכנה לאפשר שיתוף האב בנושא כה מהותי כמו דרך החינוך לה יזכה בנם הקטין.
20

21 כך גם אין בידי לקבל טענת האם לפיה מאחר ויתר ילדיה לומדים בחינוך ביתי, יש לאפשר
22 זאת גם ל....., זאת נוכח העובדה שמהחומר בפני עולה כי גילם של יתר הילדים צעיר
23 מאוד, וספק רב אם הגיעו כלל תחת חסותו של חוק חינוך חובה. לא מצאתי שהאם הגישה
24 בקשות דומות למשרד החינוך לאישור חינוך ביתי ליתר ילדיה ונענתה בחיוב. לפיכך, לעת
25 הזו, מדובר בלימודיו של הקטין בלבד ואין ללמוד גזירה שווה ממצבם למצבו של
26 הקטין.....
27

28 אני מוצא לנכון לפנות לאם, שסמוך ובטוח אני כי טובת בנה לנגד עיניה, בבקשה, שכל עוד
29 לא יחול שינוי במסגרת החינוך, תחדל, לחלוטין, להעביר לקטין מסרים שליליים אודות
30 מסגרת החינוך בה הוא לומד. כפי שציינה עו"ס בצדק רב: "כולנו אמהות ששולחות את
31 הילדים לבית ספר ולא תמיד חושבות שבית ספר זה הטוב ביותר, יחד עם זאת יש מסרים
32 מאוד מהותיים שבאמת מנוגדים ולא מאפשרים לילד לחיות בשלווה בהלימה וברוגע."
33

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.

תמ"ש 8984-08-12 ק.נ' ק.

35. עמדת האב – לאחר ששמעתי את דבריו של האב, וכן כעולה מיתר הנתונים שבפני, לרבות דברי האב בפני עו"ס ודבריו בפני ועדת תכנון טיפול, התרשמתי כי עמדתו של האב אכן נובעת מחשש אמיתי מפני פגיעה אפשרית בקטין ובקשר עמו. האב הביע מספר פעמים את עמדתו, כי באם יתקיים שיתוף פעולה מצד האם, ובאם יתאפשר שיתופו בקביעת תכנית הלימודים, ופיקוח על אופן ביצועה, ולמרות התנגדותו העקרונית לחינוך הביתי, שיתן את הסכמתו לכך. דברים אלו נאמרו גם בפני ועדת תכנון טיפול, וגם בפני ואני מאמין כי דבריו כנים ונאמרו מהלב.

נוכח עמדת האם כפי שהובאה לעיל, סבור אני כי יש אכן צדק בטענת האב, לפיה באם יעבור הקטין ללמוד במסגרת החינוך הביתי, יפגע, אולי אף משמעותית, הקשר עם הקטין, שאין מחלוקת אודות חשיבותו, וזאת עקב ניתוק ערוץ קבלת נתונים מגורמי בית הספר, כפי שנעשה כיום, והפיכתו של האב תלוי לחלוטין באם לצורך קבלת מידע אודות מצב הקטין, התקדמותו בלימודים, מצבו החברתי, ובריאותו הנפשית והפיסית.

36. עמדת הקטין – בהתאם להלכה, וכן לתקנה 258 לג2 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984, על בית המשפט ליתן אפשרות לקטין להביע את רגשותיו, דעותיו ורצונו. בהתאם לגילו, ושיקול דעתו, יש מקום לייחס משקל לעמדתו [ראה בע"מ 10480/05 מפי כבוד השופט א. רובינשטיין [פורסם בנבו] וראה גם עמ"ש [חי'] 31702-09-13 [פורסם בנבו]]. זאת בנוסף, להוראות אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד מיום 20/1/89 ובפרט סעיפים 12 ו-14 לאמנה.

כאמור לעיל, ביום 9/7/13 נפגשתי עם הקטין ושמעתי עמדתו. דומה שעמדתו בפני מתיישבת אף עם עמדתו שהובאה, בפני עו"ס לסדרי דין, לפיה רצונו להישאר באותה מסגרת חינוכית בה הוא לומד כיום. נוכח גילו של הקטין, כאמור בן כ-12 שנים, ויכולתו השכלית, סבור אני שיש לייחס לעמדתו משקל ממשי.

אשר על כן, ולאור האמור לעיל, אני מורה כדלקמן:

37. תביעת האם לעניין דרכי חינוך תמ"ש 3914-07-12 – התביעה נדחית.

38. תביעת האב להעברת משמורת תמ"ש 8984-08-12 – הנתבעת תגיש כתב הגנה בתוך 30 יום מהיום.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תמ"ש 25800-03-12 ק. נ' ק.
תמ"ש 3914-07-12 ק. נ' ק.
תמ"ש 8984-08-12 ק. נ' ק.

1

2 מוזמן בזאת תסקיר עו"ס לסדרי דין, בו מתבקשת עו"ס לבחון את עמדות הצדדים, מצב
3 הקטין, וכן לבוא בהמלצות לבית המשפט. תסקיר כאמור יוגש עד ליום 2/2/14.

4

5 נקבע לקדם משפט ליום 5/2/14 שעה 11:00.

6

7 39. תביעת האב לאכיפת הסכם תמ"ש 25800-03-12 – בכפוף לאמור לעיל, ולנושאים שהוכרעו
8 ממילא במסגרת פסק הדין, התביעה נדחית.

9

10 40. בנסיבות תיק זה, שעה שאני סבור כי שני ההורים רוצים בטובת בנם, אינני מוצא לנכון
11 לחייב בהוצאות.

12

13 המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ולעו"ס לסדרי דין, תסגור תיקי תמ"ש 3914-07-12 ותמ"ש
14 25800-03-12, ותעדכן יומני בהתאם.

15

16 פסק הדין ניתן לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים.

17

18 ניתן היום, י"ג טבת תשע"ד, 16 דצמבר 2013, בהעדר הצדדים.

19

20

טל פפרני, שופט

21

22